

نحو - مسابقات علمی سطح یک قم

توجه: هر چهار پاسخ غلط، یک نمره منفی دارد.

۱. کدام یک از اقسام استثنای تام، واجب‌النصب نیست؟

- أ. موجب متصل ☐ ب. موجب منقطع ☐ ج. غیر موجب متصل ☐ د. غیر موجب منقطع ☐

۲. اعراب محلی «کیف» در کدام گزینه با دیگر گزینه ها متفاوت است؟

- أ. ﴿فَسْتَغْلَمُونَ كَيْفَ تَذِيرِ﴾ ☐ ب. ﴿مَالَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ﴾ ☐ ج. ﴿أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا﴾ ☐ د. ﴿وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ﴾ ☐

۳. کدام حکم از بیت «و اسماءُ اُتی و کنیه و لقباً / و آخرن ذَا اِنْ سواه صحبا» فهمیده می‌شود؟

- أ. در جمع اسم و لقب، لقب واجب‌التقدیم است ☐ ب. در جمع اسم و لقب، اسم واجب‌التقدیم است ☐
ج. در جمع اسم و کنیه، کنیه واجب‌التقدیم است ☐ د. در جمع لقب و کنیه، لقب واجب‌التقدیم است ☐

۴. نقش کلمه «عالم» در عبارت «الناسُ ثلاثةُ عالمٍ و متعلّم و غناء» چیست؟

- أ. نعت ☐ ب. عطف بیان ☐ ج. بدل اشتمال ☐ د. بدل جزء از کل ☐

۵. حرف آخر کدام مصرع، حرف زائد و به ضرورت شعری است؟

- أ. و الاسم منه معرب و مبنی ☐ ب. لشبه من الحروف مدنی ☐ ج. و المدّ اُولى و لدی البعد انطفاً ☐ د. (و شرط ذَا الإعراب أن یضفن لا) / لیا کجا آخو اُبیگ ذَا اعتلا ☐

۶. کدام گزینه در خصوصیات «عَلَم منقول» صحیح است؟

- أ. عَلَمی که قبل از علمیت در غیر علمیت هم کاربرد داشته است ☐ ب. عَلَمی که با تناسب از معنای قبلی به علمیت نقل داده شده است ☐
ج. عَلَمی که بدون تناسب از معنای قبلی به علمیت نقل داده شده است ☐ د. لفظی که به دلیل کاربرد زیاد در معنایی، برای آن معنا علم شده است ☐

۷. در ترکیب بیت «و ذو اتصال منه ما لا یتدی / و لا یلی إلّا اختیاراً أبدا» کدام نقش ترکیبی وجود ندارد؟

- أ. مفعول به ☐ ب. مستثنی ☐ ج. مفعول فیه ☐ د. منصوب بنزع الخافض ☐

۸. در آیه ﴿وَلَمْ يَرْوُوا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفَاتٍ وَيَقْبِضْنَ...﴾ معطوف علیه «يَقْبِضْنَ» چیست؟

- أ. يَرْوُوا ☐ ب. متعلّق «فَوْقَهُمْ» (کائنات) ☐ ج. صَفَاتٍ ☐ د. محذوف (بعد از صَفَاتٍ) ☐

* موصول الأسماء الذی الأثنی التی / و الباء إذا ما تُنبّأ لا تثبت

بل ما تلیه أوله العلامة / و النون إن تُشدد فلا ملامة

۹. کدام گزینه در توضیح مصرع سوم غلط است؟

- أ. مراد از «ما» موصول اسمی است ☐ ب. ضمیر مستتر «تلی» به «الباء» برمی‌گردد ☐ ج. ضمیر منصوبی «أوله» به «ما» برمی‌گردد ☐ د. مراد از «العلامة»، علامت تنبیه است ☐

۱۰. در کدام گزینه کلمه مشخص شده، هم می‌تواند مبتدای وصفی باشد و هم نقش دیگر می‌پذیرد؟

- أ. غیر قائم الزیدان ☐ ب. ما نام الشجرة ☐ ج. أ حامل فاطمة ☐ د. أ جُهال المذنبون ☐

۱۱. کدام حرف جر بر اساس زمان مجرورش گاهی در معنای ابتدای غایت و گاهی در معنای ظرفیت می‌آید؟

- أ. مِنْ ☐ ب. فی ☐ ج. عَنْ ☐ د. مُد و مُنْذُ ☐

۱۲. ترکیب «أَنْ يَخْصِفَ» در آیه ﴿أَأَمِنُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضُ﴾ «آیا از کسی که در آسمان است، ایمن هستید که شما را در زمین فرو ببرد» چیست؟

- أ. مبتدای مؤخر ☐ ب. خبر برای مبتدای محذوف ☐ ج. بدل اشتمال از «مَنْ» ☐ د. بدل اشتمال از «السَّمَاءِ» ☐

* آیّ کما و أعربت ما لم تذف / و صدر وصلها ضمیر انحذف و بعضهم أعرب مطلقا و فی / ذا الحذف آیا غیر آیّ یقتفی
۱۳. عبارت «فی ذا الحذف آیا غیر آیّ یقتفی» درصدد بیان کدام مطلب است؟

- أ. غیر «آیّ» نیز مانند «آیّ» گاهی حذف می‌شود ☐
ج. در غیر «آیّ» نیز مانند «آیّ» گاهی عائد حذف می‌شود ☐
ب. «آیّ» نیز مانند غیر «آیّ» گاهی حذف می‌شود ☐
د. در «آیّ» نیز مانند غیر «آیّ» گاهی عائد حذف می‌شود ☐

۱۴. نقش «سُبْحَانَ» در آیه ﴿قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ﴾ چیست؟

- أ. مفعول مطلق برای فعل محذوف ☐
ب. مفعول به «قَالُوا» ☐
ج. مفعول به فعل محذوف ☐
د. منصوب به نزع خافض ☐

* إن يستطل وصل و إن لم يستطل فالحذف نزر و أبوا أن يختزل إن صلح الباقي لوصل مكمل.

۱۵. شرایط حذف ضمیر عائد مرفوعی از جمله صله چیست؟

- أ. صله طولانی باشد و بدون عائد صلاحیت صله شدن را نداشته باشد ☐
ج. اگر صله طولانی نیست، بدون عائد صلاحیت صله شدن را نداشته باشد ☐
ب. صله طولانی باشد و بدون عائد صلاحیت صله شدن را نداشته باشد ☐
د. اگر صله طولانی نیست، بدون عائد صلاحیت صله شدن را نداشته باشد ☐

۱۶. کدام حرف جر، هم می‌توانند بر اسم ظاهر داخل شود، هم ضمیر؟

- أ. عدا ☐
ب. لام ☐
ج. حتی ☐
د. رب ☐

۱۷. (و مفردا يأتي الخبر و يأتي جملة حاوية معنى الذي سبقت له) و إن تكن إياه معنى اكتفى بها نحو

- أ. ﴿الْحَافَةُ مَا الْحَافَةُ﴾ ☐
ب. البرُّ قفيز بدرهم ☐
ج. نطقی الله حسبی ☐
د. ﴿لِبَاسُ التَّقْوَى ذَلِكْ خَيْرٌ ذَلِكْ﴾ ☐

۱۸. اعراب کدام یک از جملات مشخص شده با دیگر جملات متفاوت است؟

- أ. ﴿تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ﴾ ☐
ج. ﴿قُلْنَا مَنَازِلَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِن لَّئِنْ لَمْ يَنْزِلْ لَافِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ﴾ ☐
ب. ﴿سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ﴾ ☐
د. ﴿ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ﴾ ☐

۱۹. عربی عبارت «سیصد مرد» کدام گزینه است؟

- أ. ثلاث مائة رجل ☐
ب. ثلاثة مائة رجل ☐
ج. ثلاث مائة رجلاً ☐
د. ثلاثة مائة رجلاً ☐

* و قد تزداد «ال» لازماً و قد تدخل لاضطرار و بعض الأعلام عليه دخلا للمح ما قد كان عنه نقلا و قد يصير علماً بالغلبة.

۲۰. برای بخش‌های مختلف عبارت، به ترتیب مثال زده شده است. کدام مثال غلط است؟

- أ. «اللات» اسم صنم بمكة ☐
ج. «الحسن» يوصف به من يعيش و يحسن ☐
ب. «النفس» في قول الشاعر «...صدت و طبت النفس يا قيس عن عمرو» ☐
د. «العقبة» لأيلة و هي اسم بلد عقيبتها معروفة ☐

۲۱. در افعال سه مفعولی، حذف کدام مفعول جایز است؟

- أ. دوم به تنهایی ☐
ب. سوم به تنهایی ☐
ج. اول و دوم با هم ☐
د. دوم و سوم با هم ☐

۲۲. «إن» در عبارت نورانی ﴿وَإِنْ يَكْذِبُوا الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ﴾ است.

- أ. نافية ☐
ب. زائده ☐
ج. شرطیه ☐
د. مخففة از ثقیله ☐

۲۳. اسم یعیّن المسمّى مطلقاً علمه فـ«مطلقاً» فی هذا التعريف

- أ. قيد للاسم أى مطلق الأسماء إذا یعیّن المسمّى فهو علم ☐
ج. قيد للمسمّى أى الاسم الذى یتمكّن أن یعیّن مطلق المسمیّات فهو علم ☐
ب. قيد للتعیین أى الاسم إذا یعیّن المسمّى تعییناً بلا قيد فهو علم ☐
د. قيد للعلم فهو بمعنى الاتفاق أى فی تسمية هذا الاسم بالعلم اتفاق بین النحویین ☐

۲۴. از عبارت «ما جاء زيدٌ بل عمرو» کدام مورد را می‌فهمیم؟

- أ. زيد آمد ولی عمرو نیامد ☐
ب. عمرو آمد ولی زيد نیامد ☐
ج. زيد آمد ولی آمدن یا نیامدن عمرو معلوم نیست ☐
د. عمرو آمد ولی آمدن و نیامدن زيد معلوم نیست ☐

۲۵. مراد از «شبهها» در عبارت «و كلّ الموصولات يلزم بعده صلة و جملة و شبهها الذي وصل به» چیست؟

- أ. ظرف تام ☐ ب. ظرف ناقص ☐ ج. افعال معرب ☐ د. صفت صريحة ☐

۲۶. کدام گزینه درباره «تأكيد» صحيح است؟

- أ. «كلا» در نقش تأكيد، گاهی به اسم ظاهر و گاهی به ضمير اضافه می‌شود ☐
 ج. به «كل» باید ضمیری مطابق متبوع متصل شود برخلاف «عامه» ☐
 ب. «جميع» فقط برای تأكيد جمع به کار می‌رود ☐
 د. تأكيد لفظی همیشه تأكيد تقریری است ☐

* و بهنا أو ههنا أشر إلى / داني المكان و به الكاف صلا
 في البعد أو بثمّ فه أو ههنا / أو بهنالك انطقن أو ههنا
 ۲۷. کدام لفظ، برای اشاره به مكان بعيد به کار نمی‌رود؟
 أ. ثم ☐ ب. فه ☐ ج. ههناك ☐ د. اولالك ☐

۲۸. در آیه «إِذَا تَنَالَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ» جمله وجود ندارد.

- أ. محلاً مرفوع ☐ ب. محلاً منصوب ☐ ج. محلاً مجرور ☐ د. بدون محل اعراب ☐

۲۹. الأصلُ في المفعول به أن يُؤخَّرَ عَنِ الفاعل و يجب تقديم الفاعل على المفعول به إذا خيف التباس أحدهما بالآخر فإذا وُجدت قرينةٌ تُبيِّنُ الفاعل من المفعول به

- أ. يجب تقديم الفاعل على المفعول به ☐ ب. يجب تقديم المفعول به على الفاعل ☐ ج. جاز تقديم المفعول به و تأخيره ☐ د. يجب تقديم المفعول به على العامل ☐

۳۰. کدام گزینه غلط است؟

- أ. أنظرُ إلى رجلٍ ركباً ☐ ب. رأيتُ رجلاً ركباً ☐ ج. نظرتِ إلى إنسانٍ ركباً ☐ د. يذهبُ رجلٌ يركبُ ☐

۳۱. تفاوت «الذين» و «الّآلئ» در چیست؟

- أ. اولی برای عاقل و دومی برای غیر عاقل است ☐
 ج. اولی هم برای عاقل و هم برای غیر عاقل و دومی مخصوص عاقل است ☐
 ب. اولی برای غیر عاقل و دومی برای عاقل است ☐
 د. دومی هم برای عاقل و هم برای غیر عاقل و اولی مخصوص عاقل است ☐

۳۲. «ما» در آیه «إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لِمَآخِزَونَ»

- أ. اسم و محلاً مرفوع است ☐ ب. اسم و محلاً منصوب است ☐ ج. اسم و محلاً مجرور است ☐ د. حرف است پس محلی از اعراب ندارد ☐

* و حذف ال ذي إن تناد أو تضاف / أوجب و في غيرهما قد تنحذف.

۳۳. حکم مذکور مربوط به کدام مورد است؟

- أ. علم منقول ☐ ب. علم مرتجل ☐ ج. علم بالغلبة ☐ د. اسم محلی به «ال» تعریف ☐

۳۴. در کدام گزینه، حذف متعلّق جار و مجرور جایز است؟

- أ. «وإِلَىٰ مَوْدَأَهُمُ صَالِحًا» ☐ ب. «فَوَرَّبَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ خَفِيٌّ» ☐ ج. «وَاللّٰهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ» ☐ د. «خُلُواْ أَسَاوِرَ مِن فِضَّةٍ» ☐

* هو المنادى الذى يزول إبهامه و شيوعه بسبب ندائه مع قصد فرد من أفراده و الاتجاه إليه وحده بالخطاب فتصير معرفة دالة على واحد معيّن بعد أن كانت على واحد غير معيّن و لولا هذا النداء لبقيت على حالتها الأولى من غير تعريف.

۳۵. عبارت، در مورد کدام یک از اقسام مناداست؟

- أ. المضاف ☐ ب. المفرد العلم ☐ ج. النكرة المقصودة ☐ د. النكرة غير المقصودة ☐

۳۶. کدام حرف عطف، همیشه در كلام منفى می‌آید؟

- أ. لكن ☐ ب. لا ☐ ج. بل ☐ د. حتّى ☐

۳۷. عبارت «لَا مَعْنَى أَنْ نَتَحَدَّثَ عَنْ مَجْهُولٍ» دلیل بر چیست؟

- أ. اصل در مبتدا معرفه بودن است ☐ ب. اصل در خبر نکره بودن است ☐ ج. گاهی مبتدا نکره می‌آید ☐ د. گاهی خبر نکره می‌آید ☐

۳۸. معنای «ب» در آیه ﴿وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ﴾ چیست؟

- أ. سببیت ☐ ب. استعانت ☐ ج. مصاحبت ☐ د. تعدیه ☐

۳۹. در گزینه‌های زیر مفعول به بر فاعل مقدم شده است. در کدام گزینه این تقدم نادرست است؟

- أ. عَلَّمَ زَيْدًا الْمُعْلَمَانِ ☐ ب. نَصَرَ هَذَا ذَاكَ ☐ ج. نَصَرْتُ هَذَا تِلْكَ ☐ د. نَصَرَ زَيْدًا هَذَا ☐

۴۰. با توجه به قواعد تأکید، کدام گزینه صحیح است؟

- أ. أَكْرَمْنَاكُمْ أَنْفُسَنَا ☐ ب. أَكْرَمْنَاكُمْ أَنْفُسَنَا ☐ ج. أَكْرَمْنَاكُمْ أَنْفُسَكُمْ ☐ د. أَكْرَمْنَاكُمْ أَنْفُسَكُمْ ☐

۴۱. کدام گزینه درباره «اسم فاعل» صحیح است؟

- أ. بدون هیچ شرطی در مفعول له و حال عمل می‌کند ☐ ب. اضافه آن به معمولش، اضافه معنوی است ☐ ج. هم می‌تواند به مفعولش اضافه شود و هم به فاعلش ☐ د. برای عمل رفعی در ضمیر مستتر، باید بر زمان حال یا استقبال دلالت کند ☐

۴۲. کدام مورد در آیه ﴿تُغْرَجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ﴾ وجود ندارد؟

- أ. معدود منصوب ☐ ب. معدود مجرور ☐ ج. جمله وصفیه ☐ د. جار و مجرور متعلق به افعال عموم محذوف ☐

* و وضعوا لبعض الأجناس علم من ذاك «أَمْ عَرِيطَ».

۴۳. کدام گزینه درباره «أَمْ عَرِيطَ» صحیح است؟

- أ. لفظاً نکره و معنأ معرفه است ☐ ب. لفظاً معرفه و معنأ نکره است ☐ ج. لفظاً و معنأ معرفه است ☐ د. لفظاً و معنأ نکره است ☐

۴۴. کدام اضافه، از جهت حرف جر مقدر با «صلوة الليل» یکسان است؟

- أ. کتابُ علی ☐ ب. خزائنُ السَّمَاوَاتِ ☐ ج. خاتمُ ذَهَبٍ ☐ د. أجرُ الْمُصْلِحِينَ ☐

۴۵. بیت «كذا إذا عاد عليه مضمّر / ممّا به عنه مبینا یخبر» به بیان یک مورد از موارد وجوب اشاره دارد.

- أ. حذف مبتدا ☐ ب. تقدم مبتدا ☐ ج. حذف خبر ☐ د. تقدم خبر ☐

* «أَحِبُّ أَيْتِهِمْ هُوَ يُحِبُّ اللَّهَ»؛ «مَا تَرَاهُ خُلِقَ»؛ «مَرَرْتُ بِالذِّی مَرَرْتُ بِهِ».

۴۶. در چند جمله از جملات بالا حذف عائد جایز است؟

- أ. هیچکدام ☐ ب. فقط یک جمله ☐ ج. دو جمله ☐ د. هر سه جمله ☐

* هو ما لا يكون منصوباً بتقدير «فی» بل لابدّ من ذكر «فی».

۴۷. عبارت، درباره کدام «ظرف» است؟

- أ. ظرف الزمان المبهم ☐ ب. ظرف المكان المبهم ☐ ج. ظرف الزمان المحدود ☐ د. ظرف المكان المحدود ☐

۴۸. اعراب در کدام یک از کلمات مشخص شده، تقدیری نیست؟

- أ. «يَا أَيُّهَا كَلَّتِ الْقَاضِيَةُ» ☐ ب. «إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حَسِيَّةٍ» ☐ ج. «إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حَسِيَّةٍ» ☐ د. «إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْحِحِينَ» ☐

۴۹. کدام گزینه مثال برای اضافه شدن مصدر به مفعول به است؟

- أ. استودع الله حبّی و حبّ أهلِ بیتی و شیعتهم فی قلوب الملائكة ☐ ب. إِنَّ لِقَتْلَ الْحُسَيْنِ حَرَارَةً فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لَا تَبْرُدُ أَبَدًا ☐ ج. لو أعانك كان خيراً له من اعتكافه شهراً ☐ د. «رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ» ☐

۵۰. در آیه ﴿فَذَرْنَهُمْ يَمُوتُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يَلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ﴾ کدام نوع از اعراب افعال دیده می‌شود؟

- أ. فقط جزم و رفع ☐ ب. فقط نصب و رفع ☐ ج. فقط نصب و جزم ☐ د. رفع و نصب و جزم ☐